

hangra találni nem fognak. Én részemről meg vagyok győződve, hogy az ő kívánsága szerint nincsen erdész, a ki a legeltetést az erdőben a felújulás teljes veszélyeztetése nélkül keresztül vigye. Részemről az örökös juhlegeltetés siralmas eredményeit a Bakony vidéki erdőségeekben szomorú tapasztalásból ismervén, vele kezét nem foghatok

Csurgón 1869.

Hárvich Ernő
számnapó erdész

Részvénytársulatok erdei termékek értékesítésére.

A magyar-osztrák birodalomban nagy számmal fölmerülő vállalatok, főleg az ipar terén, nem kis mértékben vonják magokra az általános figyelmet.

Okkal lehet ugyan állítani, hogy ezek némelyike inkább csak ámitásra van fektetve; de ha elgondoljuk, hogy a vén Austria e téren minő keveset tett: átfogjuk látni, hogy sok az, mit a bürokrácia bilincseiből felszabadult új Austriának jóvá tenni kötelességül jutott.

Nem csak figyelmet, de különös méltánylatot igényelnek néhány a z erdész et terén fölmerült vállalatok már csak azért is, hogy abból következtetést vonhassunk azon rendszerre, mely alatt az erdészlet Austriában eddig nyögött, — ámbár e vállalatok további kifejlődésük által, a fakereskedésnek csilhatatlanul nagy lendületet fognak adni.

E vállalatok eredménye fölött egyelőre itéletet hozni még nem vagyunk képesek; mind a mellett azok közelebbi megismertetése nem leendő érdektelen.

Ily vállalat ez év folytán kettő alakult, mindkettő az erdők kiaknázását és a fakereskedés előmozdítását tűzvéni ki célul. — Mindkettőnek székhelye Bécs.

Az első „Magyar-osztrák erdei ipar-részvénytársulat“ nevet vevén föl, 12 millió tőkével bir 200 forinttról szóló részvények mellett, s már is szabadalmat nyert. Élén egy Pálffy herczeg áll, alapítóihoz pedig Bécs és Magyarország első fakereskedőit számítia: részve

nyei jóval túl vannak jegyezve és a vállalat maga bizalommal üdvözöltetett. —

A társulat föladata annak alapszabályai szerint: az erdőgazdasági érdekeknek elsőrendűleg, különösen pedig az erdei iparnak előmozdítása; az erdei termékek lehető legjutányosabb értékesítése; új jövedelmi források megnyitása megfelelő vállalatok életbeléptése által; végre pedig, az erdei termékek elszállítása a nagyobb piacokig jutányos föltételek mellett. —

E föladat megollása végett a társulatnak joga van:

1) mindennemű erdei termékek (tűzi, épület és szerszámfa sat.) bevásárlása és eladására, sajátüzletileg vagy pedig vállalat képen;

2) egész erdők vagy egyes erdőrészek megvásárlására, vagy azok haszonbérbe vételére fordaszerű letarolás végett;

3) rakdák, ügynökségek, sat. föllállítására bár hol, faanyagokkal kül és belkereskedelem folytathatásának szempontjából;

4) kamatos előlegezéseket nyújtani minden a társulatnak eladott, vagy vállalat képen átbocsátott és az erdőüzlethez tartozó czikkekre, illő biztosíték mellett;

5) az erdei termékek szállítására és azok átdolgozására; mely czézből a társulatnak szabadságában áll, minden erre megkivántató kérésületeket megtenni, üzleti építkezéseket létre hozni, tutajozást, fauszta-tást életbe léptetni, facuszorákat készíteni, fűrész malmokat építeni sat;

6) közlekedési eszközöknek saját erején levő felállítására egyedül vagy másokkal egyesülve, vagy pedig már fönlálló vasutak.*) gőzhajók sat. használhatására egyezmény útján, ólesó és gyors szállítás végett.

E társulat a weidhofeni államuradalom megvásárlásával nyitotta meg tevékenységét, ez uradalomnak területe 23 ezer holdból áll, melyből 19,000 hold bőven ellátott és vágható korban levő erdő; 3,000 hold ha-

* Meg kell itt említenünk Lo-Presti báró által újabb időkben föltalált s főleg a fának erdőkből való szállítására igen alkalmas vasutját, melynek gyakorlati alkalmazhatását és ólesó kiállítását illetékes helyről dicsérni hallottuk. — E vasut különösen alkalmasnak találtatott oly erdőekben, melyek hegyeken fekszenek, hol az utak készítése költséges s hol azokra csak rövid ideig van szükség, és pedig azért, mert a vasutat használat után könnyen föl lehet szedni és más helyre elszállítani.

vasi hegység szikla s egyébbnemű föld. Ez urodamat az állam „zakavatott“ (?) becslés nyomán 700,000 forintért adta el; de annak első ve-
vője már nemsokára egy millió ezüst forintért adta el azt egy francia
társulatnak, mely az ez uradalom területén átfolyó Ips vizét, — mely
Linztól 14 mértföldel lejjebb a Dunába szakad — kiváló szorgalommal
s tetemes költséggel rögtön tutajozhatóvá tévén, Amstetennél egy 10 ke-
retű gőzfürészt épített, mely jelenleg évenként egy millió köbláb fűrész-
szelt anyagot szolgáltat, melyet terü gyanánt tutajajokon tovább szállít-
tanak, — s miután az uradalom így berendezve volt, eladta azt az erdő
ipartársulatnak 3 millió forinton.

Ez eset, mely legkevésbé sem áll egymagára, például szolgál mily
kevésbé volt képes átlátni Austriának állam-erdőigazgatósága erdeinek
jelentőségét, s minő kevés belátással birt azok szakavatott kiaknázására,
s bir jelenben is; mert azon eszmét, hogy miként kellessék hasonló vál-
lalatokba jövedelmező tőkéket fektetni, még mindig nem képes fölfogni.*)

Mi nem tudhatjuk, hogy a francia társulat minő összegeket adott
ki a főntemlitett elmunkálatokra s minő üzlettőkét fektetett vállalatába,
de mind a mellet a 700000 frt. és a 3 millió között nagyon is föltűnő a
különbség, végre pedig az erdei ipartársulat is csak megvárja jövedel-
mét. — Mi elhisszük ugyan föltétlenül, hogy eltérve azon általános ál-
lamgazdasági elvektől, melyeket fölhozni lehetne, főleg Ausztriában
elég indok volt arra, mely ellene szólt ilyszerű vállalatok életbeléptetésé-
nek az állam által és sajátüzletileg, de mind a mellet a weidhofeni ura-
dalomnak az állam erdőhivatalnokai által oly csekélyre becsült értéke

* Kivételt kell tennünk erre nézve a mi honunk jelenlegi állam-erdő-igazgatósá-
gát illeti, mely utóbbi időkben az erdei ipar és gazdaság terén nagyszerű reformokat
hozott létre, s melyek pénzügy-miniszterünknek okot és alkalmat nyújtottak a financiai-
ális ügyekről adott resummejában nyíltan kimondani, hogy a rejsortjához tartozó állam-
erdőknek 1868-diki jövedelme, az előbbi évek jövedelmét, eddig is már négyszeresen
túlhaladta. — E reformokból elég kiemelnünk, hogy már eddig a Maros és Bégamel-
teki, az Unghvári, a Diósgyőri, a Hradeki, Szomolnoki, Sóovári és Máramarosi erdők
teljesen szerveztettek, s hogy az erdők eddig csak részben felhasznált fatermésének
teljes és előnyös értékesítése, a legiobb sikerrel fogantatott.

sajátságos világot vet, úgy erre, mint pedig az államjavak eladásánál egyáltalában követett minden eljárásra.

A második társulat czime. „kereskedelmi társaság erdei termékek számára“ és szintén szabadalmazott. Alapítói: Thurn és Taxis Hugó herceg, Hartig és Forgács grófok, a mariabruni erdész akademiának igazgatója Wessely és több kereskedői cég. Alaptőkéje 20 milliót fog tenni. A vállalat programja szerint e társulat vezetésével egy kereskedelmi és egy pénzügyi-igazgató lenne megbízva az igazgató választmány fölügyelete alatt, s fiók ügynökségekkel fogna birni Pesten, Prágában, Brünn és Lembergben, Zágrábban, Salzburgban, Innsbruckban, Triestben és Fiumében, s ügyviselőségekkel a külföld fő piacain. Főfeladata a társulatnak: „Horváthország, Slavonia, Galizia és Bukovina eddig még igen csekély mértékben igénybe vett erdeinek szabályszerű kiaknázása,“ — mely célból egyes erdők megszerzésére fogna törekedni megvásárlás vagy haszonbér útján, melyek termékeinek értékesítésére többnemű tervezetek lennének életbeléptetendők u. m. vizek szabályozása, országutak és vasutak építése, raktárak s hajógyárak telepítése, fűrész-, cser- és gubacsmalmok építése, üveggyárak, hamuzsír-főződéek életbe léptetése st.

Az üzletnek fő előnyét abban fogják lelteni, „hogy a még ki nem aknázott erdőket normalis állapotra vissza vevő, azok roppant mennyiségét fogják nyújtani a legszebb fának, mely a már kezelés alatt levő erdők normalis jövedelmét tetemesen túlfogja mulni.“ Azon időszak, mely e tervezetnek alapjául szolgál, az az, azon turnus, melynek lefolyta alatt a normalis állapot a még ki nem aknázott erdőkben helyre leendő állítva, 90 évre van kiszabva, mely korszak lefolytával a társulat létezése is megszűnend, a jelenben érték nélküli őserdők helyett rendezett állabokat, s a mostani pazarlás helyett okszerű erdőgazdaságot hagyván maga után hátra. —

E mindkét társulat célját közelebbről tekintve kitűnik, hogy mindkettőnek törekvése az erdők czélszerűbb kiaknázására van irányozva, mire csalahatatlannal Austriának nem egy részében bő alkalom nyílik.

Az erdőknek fölhalmozott készleteiből a lehető legnagyobb nyereséget vonni azok értékesítése által, ez a nevezett társulatoknak fő törekvése.

Ez eszme ellen egymagában semmi kivetni való[n]incsen, mert a társulatok működése csak is előnyös lehet; azonban az erdők föntartására, s utánnövesztésére nézve, nem nyujtanak azok semmi biztosítékot, ámbár mindkettőjük programmja „az erdőgazdaság, erdőmivvelés rendszeresítésére,“ s a „fordaszerű letarolásra nagy súlyt fektet; és ebben rejlik a veszély az egészre nézve.

Hogy a vállalat eredménye a részvényesekre nézve kedvező leendő vagy sem, nem annyira a társulatnak alapszabályaitól, hanem attól fog függeni, hogy az ügyek vezetésével minő egyének lesznek megbizva.

A fönnebb érintett veszély elhárítása a társulat szakvezetőjének kezébe leendő letéve, a szerint a mint az zsál mány-gazdaságot folytatand, vagy pepig az erdők kiaknazásánál azok jövő föntartására is, czélszerű ujbolitás által fog gondot fordítani.

Lázár Jakab.

A méter mértékről.

Az orsz. erd. egyesület 1869. kassai közgyűlésén előadta Wagner Károly.

A francia mértékrendszert a tudományos világ mint legczélszerűbbet régen elfogadta s a mennyire hatalmában volt a közélet terére is átvitte, mert a mint tudjuk a gépészek részben az építészek és mérnökök sőt a kézműiparosok közül is a szabók keztyűsök sat. már régóta a méter mértékkel élnek.

E mértékrendszer kötelező használata eddig tudtommal törvény által francia országon kívül csak Belgiumban Görögországban, Hollandiában, Olasz- és Spanyolhonban van elrendelve. A nagy német nemzet csak 1865-ben tette az első ha-